

ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
The Emotional Intelligence of Administrator and Student Affairs
Operation of The Schools Under the Secondary Educational
Service Area Office Kanchanaburi

¹ทิพย์มาศ สำแดง

Tippamas Samdang

²มัทนา วัฒนอมศักดิ์

Mattana Wangthanomsak

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร

Faculty of Education, Silpakorn University

¹Corresponding Author, Email: kajeab.jj.samdang@gmail.com

Received February 22, 2023; Revised March 5, 2023; Accepted: March 21, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี 2) เพื่อศึกษาการดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 28 แห่ง โดยมีผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 4 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 112 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์และงานกิจการนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาจำแนก

ตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการตนเอง ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ด้านการจัดการความสัมพันธ์ และด้านการรับรู้ทางสังคม ตามลำดับ 2. การดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน และด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ตามลำดับ 3. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความฉลาดทางอารมณ์; การดำเนินงานกิจการนักเรียน; มัธยมศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to find 1) the emotional intelligence of the school administrator under the secondary education service area office Kanchanaburi, 2) the student affairs operation in the school under the secondary education service area office Kanchanaburi, and 3) the relationship between the emotional intelligence of administrator and the student affairs operation in the schools under the secondary education service area office Kanchanaburi. The sample group were 28 schools under the Secondary Educational Service Area Office Kanchanaburi. There are 4 information providers per school. the total respondents of 112. The research tool was a questionnaire about emotional intelligence and student affairs operation. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and Pearson's Moment correlation coefficient analysis.

The research findings revealed the following: 1. The emotional intelligence of the school administrator under the secondary education service area office Kanchanaburi, collectively, was found at the highest level. When considered each aspect individually, 2 were found at the highest level and 2 were at the high level; ranking from the highest mean to the lower mean as followed: self-management, self-awareness, relationship management, and social perception respectively. 2. The

student affairs operation in the school under the secondary education service area office Kanchanaburi, collectively and individually, was found at the highest level, ranking from the highest mean to the lower mean as followed: implementation of democracy promotion in educational institutions, promoting and developing students to have discipline morality, and ethics, student affairs administration, operation of the student support system, assessment of student affairs performance and student affairs planning respectively. 3. There was a statistically significant relationship between the emotional intelligence of administrator and student affairs operation in the schools under the secondary education service area office Kanchanaburi at the .01 level.

Keywords: Emotional intelligence; Student Affairs Operation; Secondary Education

บทนำ

ในปัจจุบันการศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพราะเมื่อคนมีคุณภาพย่อมส่งผลต่อสังคมและประเทศชาติ โดยคนที่มีคุณภาพต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีภูมิปัญญาซึ่งตรงกับวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2579) ที่คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 และ (ฉบับที่ 4) 2562 "การศึกษา" หมายความว่ากระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างสรรค์องค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2562) สอดคล้องกับแนวคิดของพระราชวรมุนีได้ให้ความสำคัญไว้อย่างชัดเจน ไว้ว่า "การพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์นั้น เป็นเนื้อแท้ เป็นตัวความหมายที่แท้จริงของการศึกษา" ต้องฝึกอบรมให้เป็นคนที่ดีให้บุคคลที่ได้รับการฝึกฝนอย่างดี ให้เป็นคนที่เราเรียกว่าเป็นผู้มีการศึกษา ต้องพยายามหาทางว่าทำอะไรจะสอนให้เป็นคนมีการศึกษาที่แท้จริง ให้เป็นคนที่ได้มีการฝึกอบรมพัฒนาแล้ว ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ทางสังคมสติปัญญา (พระพรหมคุณาภรณ์ , 2550) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 กำหนดพันธกิจไว้ว่า การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มี คุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วง

วัย สถาบันทางสังคม ชุมชน และท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ, 2560)

ในปัจจุบันการดำเนินงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างมาก โดยเฉพาะสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา นักเรียนที่เรียนในระดับนี้เป็นวัยที่เปลี่ยนแปลงและอ่อนไหวต่อสภาวะสังคมได้ง่าย นักเรียนมักมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับช่วงวัยเป็นจำนวนมาก เช่น การหนีเรียนไม่เข้าเรียน เทียวเตรนในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม แต่งกายไม่เรียบร้อย กิริยาจาไม่สุภาพ ปัญหาทะเลาะวิวาท ปัญหาเสพยาเสพติด ปัญหาชู้สาว เป็นต้น การดำเนินงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาจึงเป็นงานที่มีความสำคัญมากในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบริหารงานกิจการนักเรียนจึงต้องพัฒนาปรับการดำเนินงานต่าง ๆ ให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วอยู่เสมอ ผู้บริหารจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างมากในการบริหารจัดการในสถานศึกษา ซึ่งหนึ่งในคุณลักษณะของผู้บริหารที่สำคัญในการบริหารก็คือเรื่องของความฉลาดทางอารมณ์มีบทบาทอย่างมากมาในชีวิตประจำวัน มีความสำคัญอย่างมากกับการทำงาน การปรับตัว การบริหารจัดการในองค์กรต่าง ๆ ซึ่งความสำเร็จขององค์กรขึ้นอยู่กับคุณภาพของผู้บริหารที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถในการเข้าใจและรับรู้ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น รู้จักเห็นใจและเข้าใจผู้อื่น สามารถบริหารจัดการกับอารมณ์ให้เป็นไปตามทิศทางที่ส่งเสริมให้เกิดความสงบสุขและความสำเร็จในชีวิต

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เห็นชัดว่าความฉลาดทางอารมณ์นั้นมีความสำคัญมากเพียงใด ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อทราบถึงระดับของความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร รวมทั้งการดำเนินกิจการนักเรียนที่ยังขาดการดำเนินการอย่างครอบคลุม หรือได้รับการปรับปรุงพัฒนาอย่างเต็มที่ และเป็นการส่งเสริมให้มีการบริหารงานด้านงานกิจการนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพทั้งกับนักเรียนและสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาต่าง ๆ หากมีแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียนอย่างเป็นระบบอาจนำมาซึ่งแนวทางในการลดปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี เพื่อให้เกิดผลดีต่อผู้เรียน และเป็นสารสนเทศให้กับผู้บริหารสถานศึกษาได้นำไปบริหารงานกิจการนักเรียนให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีแผนแบบการวิจัยในลักษณะของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ศึกษาสภาพการณ์โดยไม่มีการทดลอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 29 แห่ง ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 28 แห่ง จากนั้นผู้วิจัยทำการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) กำหนดผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายบริหารทั่วไป 1 คน หัวหน้างานฝ่ายกิจการนักเรียน 1 คน และหัวหน้าระดับสายชั้น 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 112 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่หลักในโรงเรียน และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมีตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice)

ตอนที่ 2 สอบถามที่เกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์จากแนวคิดของโกลแมน (Goleman)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา

ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์จากแนวคิดสำนักงานบริหารงานมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามในตอนที่ 2 และ 3 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ของไลเคิร์ต (Likert's rating scale)

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหา งานเอกสาร ตำรา วรรณกรรมงานวิจัยและบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นนำผลของข้อมูลที่ได้ศึกษามาสร้างเครื่องมือภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC = index of item objective congruence) แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่มีความเที่ยงตรงและความถูกต้องของเนื้อหา ซึ่งข้อคำถามทุกข้ออยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (tryout) กับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม จำนวน 8 แห่ง รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 32 คน

ขั้นที่ 4 นำเครื่องมือหรือแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาคำนวณหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .989

ขั้นที่ 5 จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย

1.ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการตนเอง ด้านการตระหนักรู้ในตนเอง ด้านการจัดการความสัมพันธ์ และด้านการรับรู้ทางสังคม ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวม (X_{tot})
(n = 112)

ด้าน	ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	การตระหนักรู้ในตนเอง (X_1)	4.54	0.33	มากที่สุด
2	การบริหารจัดการตนเอง (X_2)	4.57	0.42	มากที่สุด
3	การรับรู้ทางสังคม (X_3)	4.47	0.46	มาก
4	การจัดการความสัมพันธ์ (X_4)	4.49	0.41	มาก

รวม (X_{tot})	4.52	0.37	มากที่สุด
-------------------	------	------	-----------

2. การดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี (Y_{tot}) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน และด้านการวางแผนงานกิจการตามลำดับดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวม (Y_{tot})
(n = 112)

ด้าน	การดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	การวางแผนงานกิจการนักเรียน (Y_1)	4.50	0.48	มากที่สุด
2	การบริหารงานกิจการนักเรียน (Y_2)	4.57	0.41	มากที่สุด
3	การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Y_3)	4.58	0.47	มากที่สุด
4	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Y_4)	4.57	0.41	มากที่สุด
5	การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา (Y_5)	4.62	0.41	มากที่สุด
6	การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน (Y_6)	4.54	0.50	มากที่สุด
รวม (Y_{tot})		4.56	0.39	มากที่สุด

3. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.656$) ในลักษณะคล้ายตามกัน

การอภิปรายผลวิจัย

จากข้อค้นพบของการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการคัดเลือกผู้บริหารในการเข้าดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีขั้นตอนการคัดกรองและมีการคัดสรรบุคคลที่มีความสามารถเหมาะสมในการดำรงตำแหน่ง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนำไปสู่การสำเร็จของงาน ผู้บริหารต้องรู้เท่าทันอารมณ์ตนเอง ตระหนักรู้ในอารมณ์และการกระทำของตนเอง สามารถวิเคราะห์แยกแยะสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ด้วยเหตุผล รวมไปถึงเรื่องการระมัดระวังเรื่องการแสดงออกทางอารมณ์ของตนเอง และสามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ร่วมงานและบุคลากรในสถานศึกษา ดังนั้นการที่ผู้บริหารมีความรู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง ตระหนักรู้ในอารมณ์และการกระทำของตนเอง สามารถวิเคราะห์แยกแยะสถานการณ์ได้ด้วยเหตุผล ยอมรับข้อบกพร่องของตนเอง และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไข รวมถึงระมัดระวังในการแสดงอารมณ์ของตนเอง สามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้ สร้างความเชื่อมั่นให้ตนเอง ต้องรู้จักให้กำลังใจตนเอง สร้างแรงบันดาลใจที่จะกระทำให้สิ่งหนึ่งสิ่งใดให้บรรลุเป้าหมาย รู้จักข้อดีของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าตัดสินใจ กล้าที่คิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถของตนเอง สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เราเกิดผลสัมฤทธิ์ในการทำงาน เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เราสามารถสร้างสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธภา เวชวิสุทธิคุณ (2562) ได้ศึกษาเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า การดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรีมีการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนนั้นถือเป็นงานสำคัญงานหนึ่งของสถานศึกษา โดยเป็นงานนอกเหนือจากงานสอนภายในห้องเรียนปกติ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามช่วงวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทักษะการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข อีกทั้งยังเป็นงานที่จัดขึ้นในการส่งเสริมงานวิชาการที่มุ่งหวังให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ เป็นคนเก่ง คนดี และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยผู้บริหาร

สถานศึกษาที่ให้ความสำคัญและตระหนักถึงแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียนจะสามารถส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรุจิรัตน์ พวงโต (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สภาพที่มีปัญหา คือ ด้านแผนงานและสารสนเทศ คือการรวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนที่เป็นปัจจุบัน ด้านงานกิจกรรม คือการนำผลประโยชน์ไปปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ด้านงานคุณธรรมและจริยธรรม คือการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือการดำเนินงานป้องกันการแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน คือการประเมินผลงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ด้านงานประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน คือการประเมินผลในระดับกลุ่มงานภายในโรงเรียน

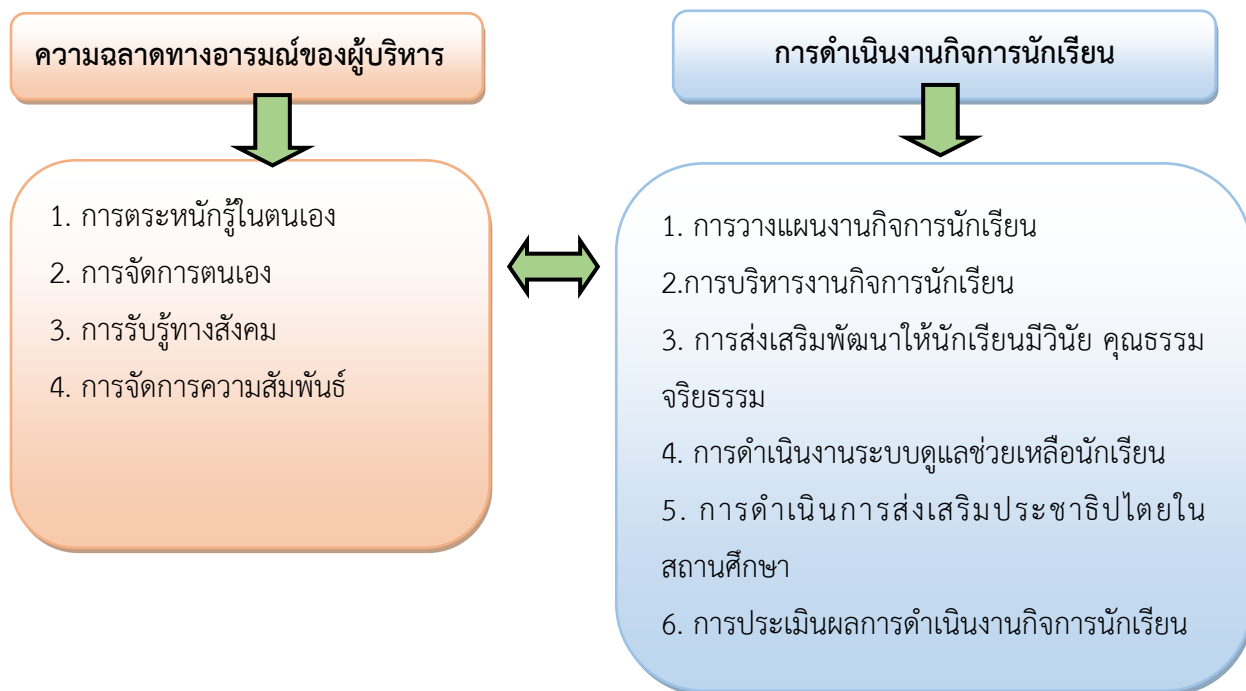
3. จากผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี เป็นผู้มีความฉลาดทางอารมณ์ที่ถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีความสามารถโน้มน้าวใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ความร่วมมือในการทำงานจนบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ ประกอบกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนนั้นถือเป็นงานสำคัญงานหนึ่งของสถานศึกษา โดยเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนโดยตรง นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติที่มุ่งส่งเสริมการเรียนการสอนของนักเรียนทุกคน ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัยในตนเอง อันจะส่งผลให้นักเรียนก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จในการเรียนและการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปอย่างมีคุณภาพ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความฉลาดทางอารมณ์สามารถบริหารจัดการอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง รวมถึงผู้ใต้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดีจึงสามารถเป็นผู้นำในการดำเนินงานกิจการนักเรียนอย่างเป็นระบบในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การวางแผนงานกิจการนักเรียน การบริหารงานกิจการนักเรียน การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยใน

สถานศึกษา และการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน รวมถึงสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียน ให้มีการดำเนินงานกิจการนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม มีการวางแผนการดำเนินงาน และการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของปวีณา บุศยรัตน์ (2565) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ผกา โพธิจันทร์ ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ด้านการวางแผนกิจการนักเรียน และด้านการบริหารกิจกรรมนักเรียน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี ทำให้พบว่า หากผู้บริหารสถานศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์สูง การดำเนินงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาก็จะสูงด้วย และในทางกลับกัน หากผู้บริหารสถานศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ การดำเนินงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาก็จะต่ำด้วย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 สามารถสรุปได้ว่า ผู้มีความฉลาดทางอารมณ์ที่ถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะเป็นผู้ที่เข้าใจถึงอารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่นทำให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทั้งยังมีความสามารถโน้มน้าวใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ร่วมมือในการทำงานจนบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ ประกอบกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนนั้นถือเป็นงานสำคัญงานหนึ่งของสถานศึกษา โดยเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนโดยตรง นอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติที่มุ่งส่งเสริมการเรียนการสอนของนักเรียนทุกคน ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัยในตนเอง อันจะส่งผลให้นักเรียนก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จในการเรียนและการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปอย่างมีคุณภาพ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความฉลาดทางอารมณ์ สามารถบริหารจัดการอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง รวมถึงผู้ใต้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดีจึงสามารถเป็นผู้นำในการดำเนินงานกิจการนักเรียนอย่างเป็นระบบในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การวางแผนงานกิจการนักเรียน การบริหารงานกิจการนักเรียน การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา และการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน รวมถึงสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียน ให้มีการดำเนินงานกิจการนักเรียนอย่าง

เป็นรูปธรรม มีการวางแผนการดำเนินงาน และการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทสรุป

การศึกษาวิจัย เรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี เป็นการวิจัยเพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ซึ่งผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาเรียนรู้และทำความเข้าใจถึงมุมมองของผู้อื่น สามารถปรับตัวให้เข้ากับอารมณ์ความรู้สึก รับฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจ
2. ควรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกิจการนักเรียน มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวางแผนงานกิจการนักเรียน ควรพัฒนาสถานศึกษานี้ให้สอดคล้องตามประเมินผล และมีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการทำงานในรอบต่อไป
3. ควรมีการกำหนดนโยบายระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารในด้านต่าง ๆ ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้สามารถทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา และในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดราชบุรี
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา
4. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับ อายุ ประสบการณ์การทำงานมีผลต่อการวิจัยเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับการดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ปวีณา บุศยรัตน์. (2565). “ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ”. *วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา)*. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พระพรหมคุณาภรณ์. (2550). *กระแสธรรมเพื่อชีวิตและสังคม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมสภา.
- รุจิรัตน์ พวงโต. (2560) . “การบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 6(1), 65-78.
- สำนักงานบริหารงานมัธยมศึกษาตอนปลาย.(2552). *สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ , มาตรฐานการปฏิบัติงานสถานศึกษามัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง 2562)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562*. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ.
- สุทธภา เวชวิสุทธิคุณ. (2562). “ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2”, *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(2), 145-166.
- Daniel Goleman. (2013). *Primal leadership: Unleashing the Power of Emotional Intelligence*. Boston: Harvard Way, Massachusetts.

